SIVÁ SA MENÍ NA ZELENÚ

Modul pre vzdelávateľov/ky

DEŇ 1

SPOLEČNĚ

SLOVAK ECO QUALITY

Spolufinancovaný Európskou úniou

Každý účastník, či účastníčka si k svojmu menu pridá prívlastok, ktorý súvisí s prírodou, životným prostredím, ekológiou, zelenými kompetenciami alebo udržateľnosťou.

Vytvorte si MENOVKY podľa návodu:

1. Nájdi pomôcky k výrobe menovky.
2. Napíš svoje krstné meno.
3. Pridaj svoje **ZELENÉ MENO**.
4. Nakresli k nemu symbol, piktogram.
5. Porozmýšľaj nad svojim výberom.

ÚVOD DO VZDELÁVANIA

SIVÁ SA MENÍ NA ZELENÚ

školenie vzdelávateľov/vzdelávateliek

Ukážkový PROGRAM VZDELÁVANIA

PONDELOK – deň 1

13.00 – 14.00	Príchod, ubytovanie, OBED
14.00 – 14.30	Uvítanie účastníkov/účastníčok, oboznámenie sa s harmonogramom vzdelávania, spoločné pravidlá, priebeh školenia, predstavenie organizátorov a lektorov Programu udržateľnosti pre seniorov SIVÁ SA MENÍ NA ZELENÚ
14.30 – 15.30	Zoznámenie sa navzájom, výmena skúseností • aktivity na zoznámenie/Bingo, DIXIT karty, komunikačné kartičky, obrázky, …
15.30 – 16.00	Neformálne vzdelávanie v práci so seniormi a seniorkami • Brainstorming a „Šlabikár neformálneho vzdelávania“
16.00 – 16.30	PRESTÁVKA – občerstvenie
16.30 – 18.00	Ciele udržateľného rozvoja a zelené kompetencie • aktivity/identifikácia cieľov udržateľného rozvoja • aktivity/čo sú to zelené kompetencie
18.00 – 19.00	VEČERA
19.00 – 21.00	Spoločenský večer, ochutnávka bio jablčného muštu

SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ - DOHODA

- **PRÍCHOD NAČAS:** znak rešpektu voči času všetkých zúčastnených
- **EFEKTÍVNA KOMUNIKÁCIA:** stručná, zreteľná a priama s ohľadom voči ostatným
- **AKTÍVNE POČÚVANIE:** vnímame, čo hovoria ostatní, venujeme im plnú pozornosť
- **OBMEDZENIE VYRUŠOVANIA:** tichý režim našich telefónov, vyhnime sa rušeniu
- **PRIATEĽSKÁ ATMOSFÉRA:** vytvorme uvoľnené, príjemné a bezpečné prostredie
- **DISKRÉTNOSŤ:** pri citlivých témach, rešpektujme súkromie ostatných
- **ZDIEĽAJME, SIEŤUJME SA A DISKUTUJME:** len nevyslovená otázka, je zlá otázka

CHLADNIČKA

Sem sa zmestia všetky dôležité veci, o ktorých sa chcete alebo potrebujete rozprávať ešte počas školenia, ale čas to momentálne už nedovolí.

ODLOŽÍME SI TO ZATIAĽ DO CHLADNIČKY, nech sa nám to „nepokazí“ a do konca školenia sa k tomu ešte dostaneme.

INŠPIRÁTOR

Využime príležitosť vzájomného zdieľania a sieťovania, výmeny skúseností a dobrej praxe.

K tomuto nám dobre poslúži **INŠPIRÁTOR**, kde môžete písať svoje nápady, podnety, inšpirácie na zaujímavé materiály, aplikácie, videá, stránky, publikácie a pomôcky.

ODKAZOVAČ

Toto je priestor, kde môžete dať vedieť ostatným, organizátorom, účastníkom a účastníčkam, poskytovateľom služieb, čo oceňujete a tiež, kde vidíte priestor na zlepšenie.

Podeľte sa s nami o vaše postrehy, prežívanie a okamžitú reflexiu. Náš **ODKAZOVAČ** je vám k dispozícii.

PARKOVISKO

Počas celého vzdelávania vás čaká jedno veľké priebežné zadanie: sledovať a vnímať, aké rôzne METÓDY A NÁSTROJE budeme používať.

Všetky zistené metódy, nástroje, aplikácie **ZAPARKUJEME** na našom **PARKOVISKU** a v závere stretnutia sa k nim vrátime.

POĎME SA ZOZNÁMIŤ

1. KOLO

- zoznám sa v čase 5 minút s čo najväčším počtom účastníkov
- povedzte si svoje krstné meno, zelené meno a jeho vysvetlenie

2. KOLO

- nájdi medzi účastníkmi rovnaké alebo podobné zelené meno
- porovnajte svoje nakreslené symboly, piktogramy

3. KOLO

- zoznámenie v kruhu – krstné meno, pôsobisko, pozícia

PROJEKT UDRŽATEĽNOSTI PRE SENIOROV/KY

Hlavné ciele projektu:

CIEĽ 1: ZVYŠOVANIE POVEDOMIA O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A O ZMENÁCH KLÍMY
CIEĽ 2: POSILNENIE KOMPETENCIÍ VZDELÁVATEĽOV A VZDELÁVATELIEK
CIEĽ 3: PODPORA AKTÍVNEHO STARNUTIA
CIEĽ 4: ZABEZPEČENIE MATERIÁLOV NA VZDELÁVANIE K UDRŽATEĽNOSTI

Výsledky projektu:

1. Posilnenie odborných kompetencií 20 vzdelávateľov a vzdelávateliek
2. Predstavenie nového vzdelávacieho programu pre seniorov/ky
3. Zvýšenie ekologického povedomia, medzigeneračnej komunikácie v komunite
4. Sebahodnotenie a spätná väzba pre neustále zlepšovanie

Cieľové skupiny projektu:

1. SENIORI a SENIORKY
2. VZDELÁVATELIA DOSPELÝCH

PROGRAM UDRŽATEĽNOSTI PRE SENIOROV/KY

AKTIVITY vzdelávacieho programu pre seniorov/ky:

1. Hra CO2 stopa: Zníženie nášho vplyvu prostredníctvom hry a diskusie.
2. Vedenie denníka a pozorovanie prírody.
3. Karty na zamyslenie a výzva k akcii v oblasti udržateľnosti.
4. Udržateľná móda: Workshop o opravách a upcyklácii.
5. Deň čistenia a obnovy prírody.
6. Energetická efektívnosť v domácnosti: Praktické tipy a výzvy.
7. Výzva na nákup potravín bez odpadu: Od nakupovania k zdieľaniu.
8. Ako to bolo predtým a ako je to teraz?
9. Neformálne environmentálne vzdelávanie „Terénna návšteva“.
10. Rozpoznávanie falošných eko správ: Kritické myslenie v digitálnom veku.
11. Zelené vymývanie: Hodnotenie tvrdení o udržateľnosti výrobkov.

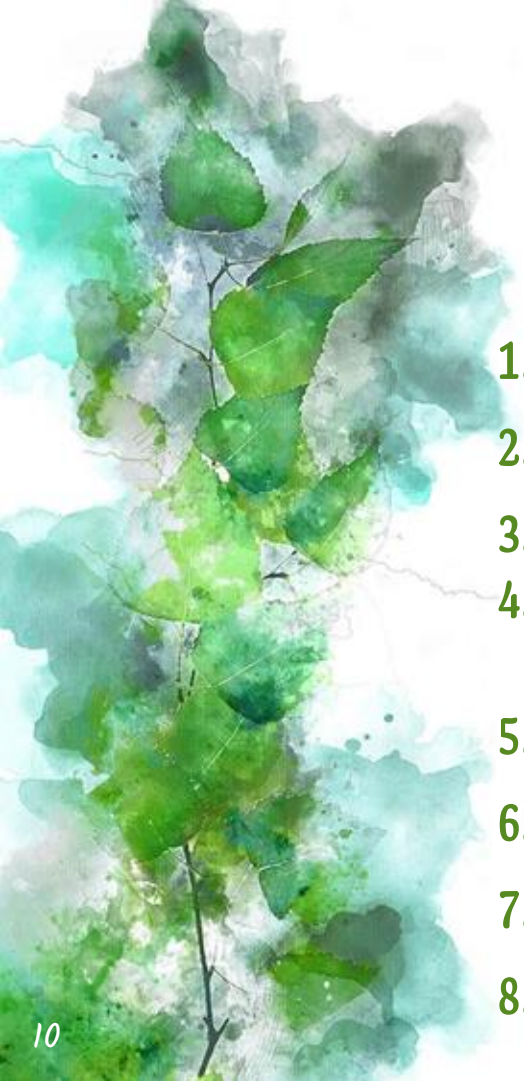

CIELE ŠKOLENIA VZDELÁVATEĽOV / VZDELÁVATELIEK

1. Poznať koncepciu neformálneho vzdelávania.
2. Osvojiť si základné pojmy, podstatu a ciele udržateľného rozvoja.
3. Oboznámiť sa so vzdelávacím programom pre seniorov/ky v téme udržateľnosti.
4. Získať informácie a osobné skúsenosti v oblasti mäkkých zručností v práci so seniormi a seniorkami.
5. Porozumieť dôležitosti nastavenia cieľov pre potreby vzdelávania starších.
6. Vyskúšať niektoré techniky, metódy, aktivity a nástroje v danej téme.
7. Pripraviť jednoduchý plán využitia konkrétnych aktivít pre prácu so staršími.
8. Poskytnúť sebahodnotenie, spätnú väzbu a pripomienky k programu.

EKO BINGO

Kupuje biopotraviny alebo fair trade výrobky. Meno:	Šetrí vodou pri sprchovaní. Meno:	Vyhľadáva zámerne informácie o ekológii. Meno:	Používa doma úsporné (energiu šetriace) žiarovky. Meno:
Preferuje pri nákupe vlastnú tašku a odmieta plastovú. Meno:	Kontroluje, ako energeticky náročný je spotrebič, ktorý kupuje (energetický štítok) ? Meno:	Kontroluje, kde bol tovar vyrobený. Meno:	Zasadil strom (pomohol zasadiť strom). Meno:
Doma, v škole alebo v práci separuje odpad. Meno:	Ak varí, prikryje hrniec pokrievkou, aby sa jedlo rýchlejšie uvarilo. Meno:	Vykuruje maximálne na 21 ° C. Meno:	Pri umývaní zubov zatvorí kohútik, aby neplytval vodou. Meno:
Chodí do školy, práce pešo, resp. jazdí na bicykli či používa verejnú dopravu. Meno:	Vypína svetlo vždy pri odchode z miestnosti. Meno:	Odpája od zdroja energie spotrebiče (televízor, PC..), keď sa nepoužívajú. Meno:	Používa látkové vreckovky namiesto papierových. Meno:

Neformálne vzdelávanie v práci so seniormi a seniorkami

Na mojej ceste vzdelávaním a sebarozvojom ma najviac ovplyvnilo...

Čo alebo kto mal najväčší vplyv na vaše vzdelávanie?

Brainstorming

Aký typ vzdelávania je v našom živote najviac zastúpený?

Napíšte na 3 lepiace papieriky 2 príklady zo svojho života na formálne, neformálne a informálne vzdelávanie.

Aký typ vzdelávania je v našom živote najviac zastúpený?

UČENIE SA:	KRITÉRIÁ:	PRÍKLADY:
FORMÁLNE	Úmyselné Štruktúrované ako učebný program Inštitucionalizované Vedie k úplnej kvalifikácii v súlade s NKR *	Učenie sa v MŠ, ZŠ, SŠ Štúdium na VŠ
NEFORMÁLNE	Úmyselné Štruktúrované ako učebný program Neinštitucionalizované Nevedie k úplnej kvalifikácii v súlade s NKR	Vzdelávanie a školenie v zamestnaní Rekvalifikácia, workshopy, webináre Účasť na prednáškach, seminároch Konferencie, dištančné vzdelávanie
INFORMÁLNE	Úmyselné alebo neúmyselné Neštruktúrované ako učebný program Neinštitucionalizované Nevedie k úplnej kvalifikácii v súlade s NKR	Učenie sa pri čítaní kníh, novín Sledovanie TV, počúvanie rádia Hry, kvízy, tajničky, hlavolamy Pozorovanie, skúšanie

* NKR – Národný kvalifikačný rámec a prepojenie na úrovne Európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie

https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/sk/eurypedia/slovakia/narodny-kvalifikacny-ramec

https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/eurypedia/czechia/narodni-kvalifikacni-ramec

Formálne vzdelávanie
Neformálne vzdelávanie
CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE
Informálne vzdelávanie

Šlabikár neformálneho vzdelávania

https://www.slabikarnfv.eu/sk

https://www.slabikarnfv.eu/cs

Šlabikár neformálneho vzdelávania

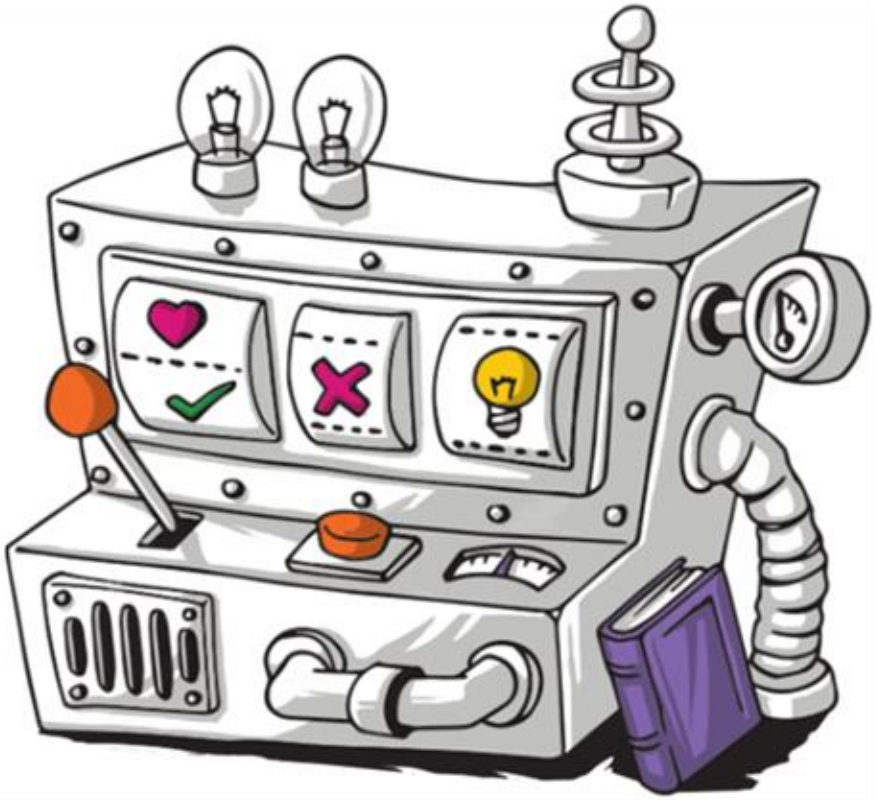

Vyskúšajte si šlabikár v jeho e-learning podobe:

1. Pracujte samostatne alebo vo dvojiciach.
2. Využite mobilné zariadenia alebo PC.
3. Vyhľadajte stránku ŠLABIKÁRA.
4. Pozrite si zadania 1-6.
5. OTESTUJTE SA v zadaní 7.
6. Zistite, či rozumiete čo sú to KOMPETENCIE?

Šlabikár neformálneho vzdelávania

Ciele udržateľného rozvoja a zelené kompetencie

https://www.youtube.com/watch?v=1yFmYi7HdCo&t=257s

https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/

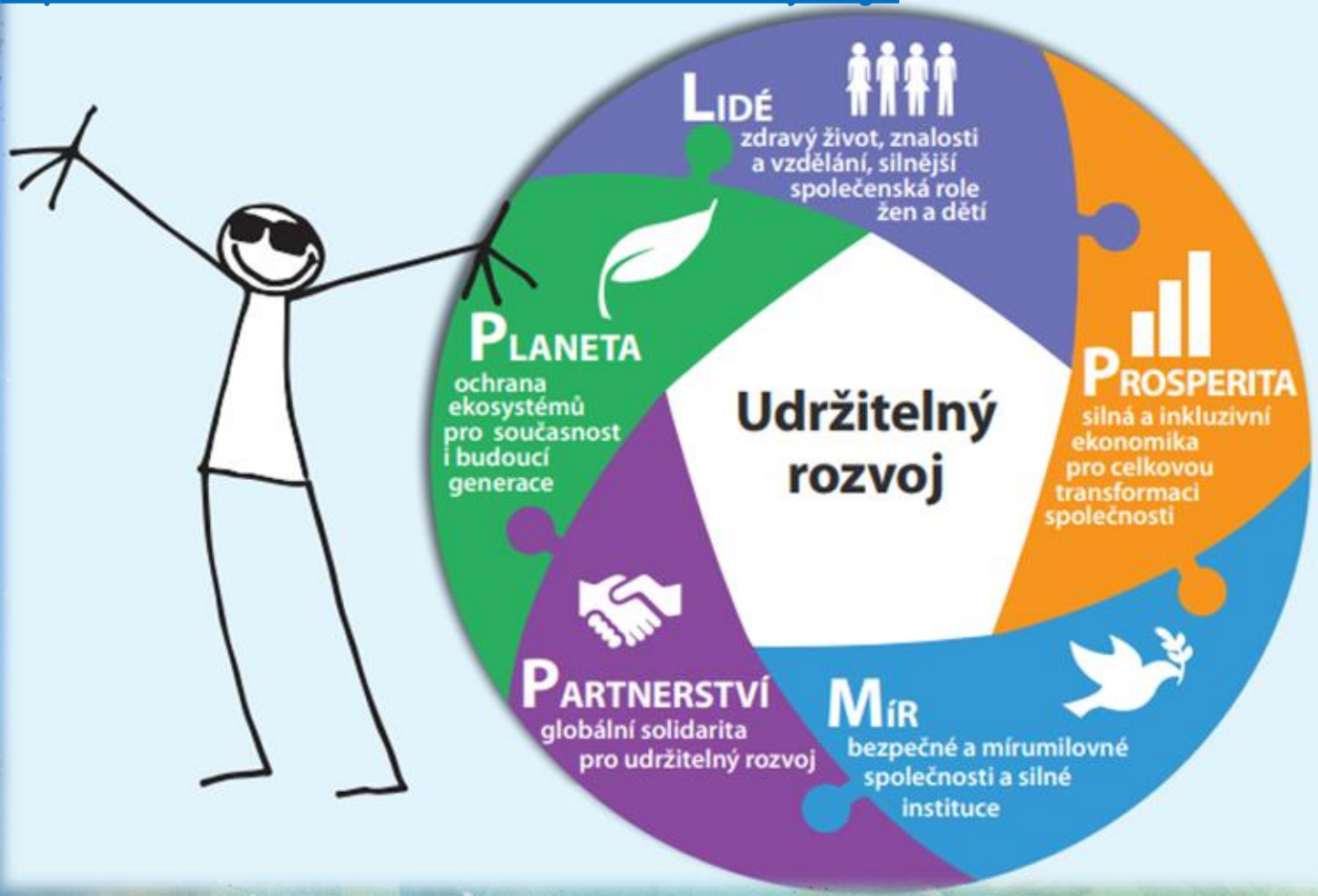

Ciele udržateľného rozvoja

Súbor 17 globálnych cieľov, ktoré v roku 2015 prijala Organizácia Spojených národov ako súčasť Agendy 2030 na dosiahnutie lepšej a udržateľnejšej budúcnosti do roku 2030.

Tieto ciele zahŕňajú aspekty ako ukončenie chudoby a hladu, zabezpečenie kvalitného vzdelania a zdravia, rodovej rovnosti, čistej vody a energie, dôstojnej práce, ako aj opatrenia týkajúce sa klímy a ochrany životného prostredia.

https://unis.unvienna.org/unis/sk/topics/sustainable_development_goals.html
https://unis.unvienna.org/pdf/2016/SDG/CVO_Ciele_rozvoja_WEB_24_October.pdf
https://globalnevzdelavanie.sk/ciele-udrzatelneho-rozvoja/

Práca v skupinách

Priraďte ku každému obrázku jeden cieľ udržateľného rozvoja

1. Skontrolujte správnosť
2. Porovnajte so základnými ikonami
CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE
www.osn.cz

1 ŽIADNA CHUDOBA
2 ŽIADNY HLAD
3 KVALITA ZDRAVIA A ŽIVOTA
4 KVALITNÉ VZDELANIE
5 RODOVÁ ROVNOSŤ
6 ČISTÁ VODA A HYGIENA
7 DOSTUPNÁ A ČISTÁ ENERGIA
8 DÔSTOJNÁ PRÁCA A EKONOMICKÝ RAST
9 PRIEMYSEL, INOVÁCIE A INFRAŠTRUKTÚRA
10 ZNÍŽENIE NEROVNOSTÍ
11 UDRŽATEĽNÉ MESTÁ A KOMUNITY
12 ZODPOVEDNÁ SPOTREBA A VÝROBA
13 OCHRANA KLÍMY
14 ŽIVOT POD VODOU
15 ŽIVOT NA PEVNINE
16 MIER, SPRAVODLIVOSŤ A SILNÉ INŠTITÚCIE
17 PARTNERSTVÁ ZA CIELE
CIELE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA

Ktoré ciele sú najdôležitejšie pre seniorov, či seniorky? Zostavte ich poradie podľa dôležitosti.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

Chýba podľa vás v cieľoch niečo dôležité?

_____

_____

_____

_____

_____

Ktoré ciele sú najdôležitejšie pre SENIOROV/KY?

Vyberte 5

Zostavte ich poradie podľa dôležitosti.

Ak vám nejaký dôležitý cieľ chýba, doplňte ho...

PEXESO - PEXESO - PEXESO - PEXESO - PEXESO - PEXESO - PEXESO

Overme si, či vieme, čo sú ciele udržateľného rozvoja – zahrajme sa!

Asociace společenské odpovědnosti

https://www.spolecenskaodpovednost.cz/sdgs/

CZ

SDGs

NOVINKY ZE SVĚTA ESG

CO JSOU CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE (SDGs)

Naše planeta se potýká s obrovskými ekonomickými, sociálními a environmentálními problémy. V září 2015 přijaly všechny členské státy OSN 17 Cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals – SDGs), které mají tyto problémy do roku 2030 vyřešit. SDGs přinášejí plán vedoucí k vymýcení extrémní chudoby, boji s nerovností a nespravedlností a k ochraně naší planety před změnou klimatu. Plán, jak do roku 2030 zlepšit podmínky a kvalitu života pro všechny lidi na světě, nikoho nevyjímaje. SDGs jasně definují svět, ve kterém chceme žít.

číst více →

17 cieľov udržateľného rozvoja

169 podcieľov
(násobky vzájomných prepojení)

https://www.youtube.com/watch?v=-p3_nIajTrI

Zelené kompetencie

Sú vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné na riešenie environmentálnych výziev a na podporu udržateľnosti.

Znamenajú pochopenie, ako funguje svet a ako naň vplývajú ľudské aktivity, čo umožňuje konať zodpovedne a znižovať negatívne dopady na životné prostredie.

Tieto kompetencie sa stali súčasťou základných zručností 21. storočia. KTORÉ SÚ TO PODĽA VÁS?

https://www.erasmusplus.sk/erasmus_2021_2027/doc/rozne/2023/GreenComp_SK.pdf
https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-cs

GREEN COMP: Európsky rámec kompetencií v oblasti udržateľnosti

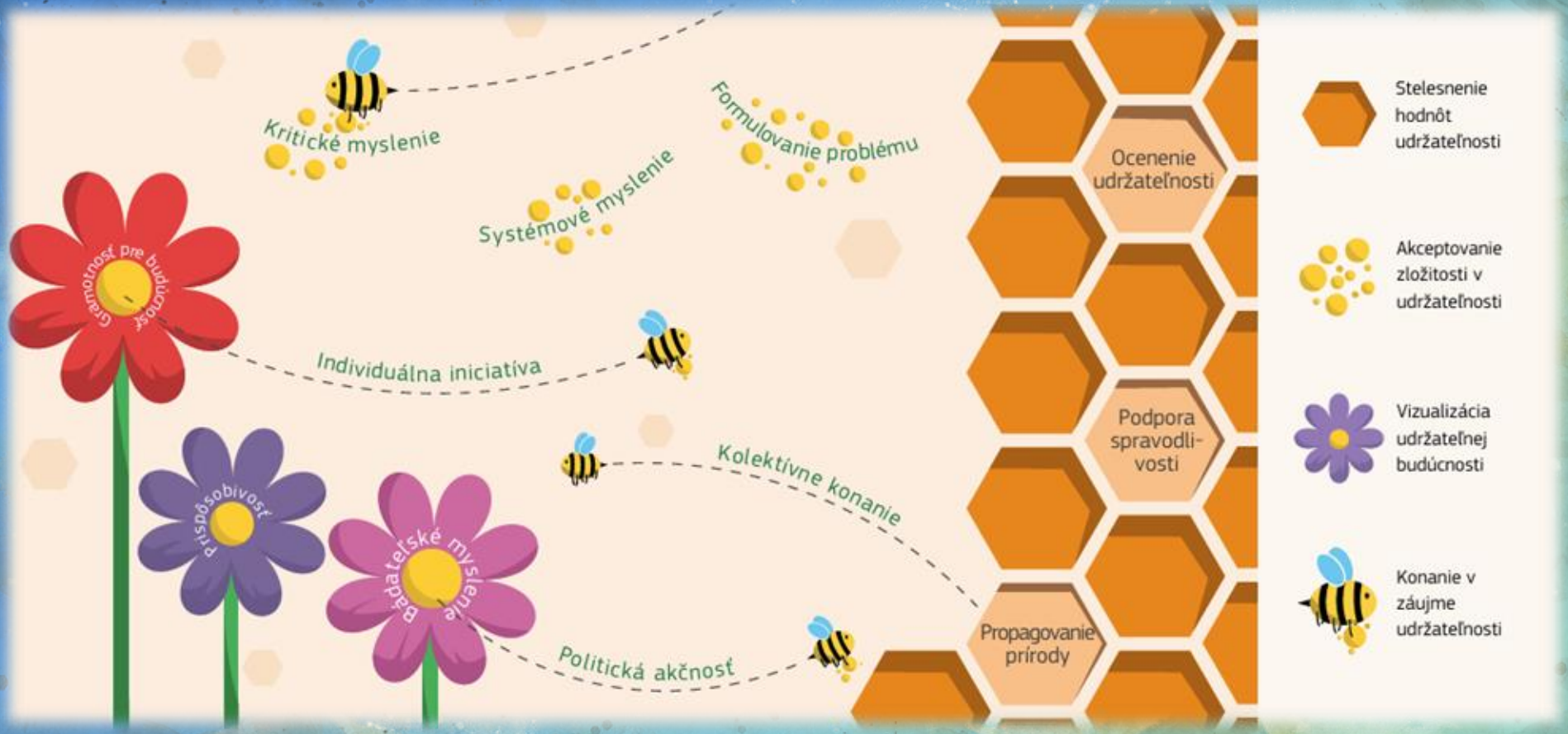

12 „zelených“ kompetencií, ktoré sú združené v 4 oblastiach:

1. *Stelesnenie hodnôt udržateľnosti*	1.1. **Ocenenie udržateľnosti**	Zamyslieť sa nad osobnými hodnotami, identifikovať a vysvetliť, ako sa hodnoty medzi mladými ľuďmi a v priebehu času odlišujú, a zároveň kriticky zhodnotiť, ako sú zosúladené s hodnotami udržateľnosti.
	1.2. **Podpora spravodlivosti**	Podporovať rovnosť a spravodlivosť pre súčasné a budúce generácie a učiť sa od predchádzajúcich generácií, pokiaľ ide o udržateľnosť.
	1.3. **Propagovanie prírody**	Uznať, že ľudia sú súčasťou prírody a rešpektovať potreby a práva iných druhov a samotnej prírody s cieľom obnoviť a regenerovať zdravé a odolné ekosystémy.
2. *Akceptovanie zložitosti v udržateľnosti*	2.1. **Systémové myslenie**	Pristupovať k problému udržateľnosti zo všetkých strán, zvážiť čas, priestor a súvislosti s cieľom pochopiť, ako sa prvky v rámci systémov a medzi nimi vzájomne ovplyvňujú.
	2.2. **Kritické myslenie**	Posúdiť informácie a argumenty, identifikovať predpoklady, spochybniť súčasný stav a uvažovať nad tým, ako osobné, sociálne a kultúrne prostredie ovplyvňuje myslenie a závery.
	2.3. **Formulovanie problému**	Formulovať aktuálne alebo potenciálne výzvy ako problém udržateľnosti z hľadiska obtiažnosti, zúčastnených osôb, časovej a geografickej ohraničenosti s cieľom identifikovať vhodné prístupy na predvídanie a prevenciu problémov a na zmiernenie už existujúcich problémov a prispôsobenie sa im.

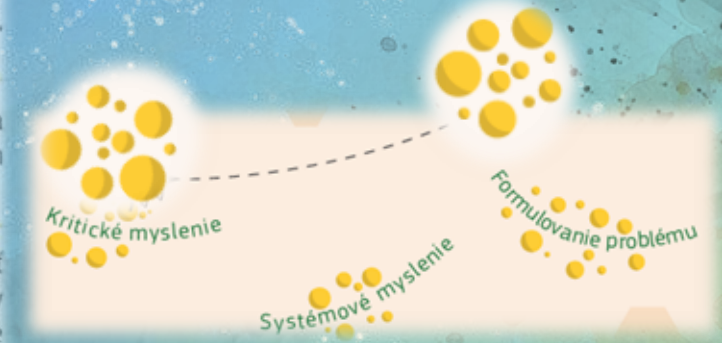

12 „zelených“ kompetencií, ktoré sú združené v 4 oblastiach:

3. *Vizualizácia udržateľnej budúcnosti*	3.1. **Gramotnosť pre budúcnosť**	Vizualizovať alternatívnu udržateľnú budúcnosť predstavením si a vytvorením alternatívnych scenárov a identifikovaním krokov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie preferovanej udržateľnej budúcnosti.
	3.2. **Prispôsobivosť**	Zvládnuť prechody a výzvy v zložitých situáciách udržateľnosti a robiť rozhodnutia týkajúce sa budúcnosti vzhľadom na neistotu, nejednoznačnosť a riziko.
	3.3. **Bádateľské myslenie**	Osvojiť si vzťahový spôsob myslenia skúmaním a spájaním rôznych disciplín s využitím tvorivosti a experimentovania s novými myšlienkami alebo metódami.
4. *Konanie v záujme udržateľnosti*	4.1. **Politická akčnosť**	Orientovať sa v politickom systéme, identifikovať politickú zodpovednosť za neudržateľné správanie a vyžadovať účinné politiky pre udržateľnosť.
	4.2. **Kolektívne konanie**	Konať v záujme dosiahnutia zmeny v spolupráci s ostatnými.
	4.3. **Individuálna iniciatíva**	Identifikovať vlastný potenciál v záujme udržateľnosti a aktívne prispievať k zlepšeniu vyhliadok pre spoločnosť a planétu.

NÁŠ ŽIVOT KAŽDODENNÝ – konzumný a udržateľný spôsob života

1. nakupovanie lacných a často jednorazových produktov
2. nakupovanie najnovších módnych kúskov
3. objednávanie tovaru z aplikácií zvážajúcich tovar z celého sveta
4. nakupovanie produktov v jednorazových obaloch
5. výmena telefónu po vydaní novej série
6. znižovanie odpadu nakupovaním nebalených produktov
7. využívanie znova použiteľných obalov (sklenené fľaše, desiatové boxy)
8. nákup oblečenia z udržateľných a prírodných tkanín
9. preferovanie oblečenia od lokálnych výrobcov
10. varenie si doma/využívanie jedálne v práci
11. vytváranie kapsulového šatníka
12. zvažovanie nákupu nových vecí (elektronika, oblečenie, bižutéria, hry) podľa skutočnej potreby
13. nákupy vo výpredajoch aj vecí, ktoré momentálne nepotrebujem
14. nákupy vo výpredajoch vecí, ktoré mám dlhodobo v zozname ako nevyhnutné a potrebné pre prácu
15. výmena telefónu, keď je to nevyhnutné
16. využívanie donášky jedla

DISKUSIA

SAMOSTATNE

✓ Označte to konanie, ktoré vás vystihuje, čo reálne robíte?

✓ ZAKRÚŽKUJTE KONANIE, KTORÉ NEROBÍTE, ALE CHCELI BY STE.

V SKUPINÁCH

✓ Označte tie konania, ktoré uprednostňujú udržateľnosť, ochranu prírody, znižovanie odpadu a úsporu zdrojov.

PONDELOK - vzdelávanie bolo pre mňa:

Veľmi zaujímavé, prínosné

Nadpriemerne zaujímavé, prínosné

Priemerne zaujímavé, prínosné

Podpriemerne zaujímavé, prínosné

Veľmi málo zaujímavé, prínosné

Neviem sa vyjadriť

Podeľte sa s nami o vašu spätnú väzbu k dnešnému dňu:

1. Vyber si fixku ľubovoľnej farby.
2. Označ bodkou alebo skratkou svojho mena na pravej strane TEPLOMERA podľa toho, nakoľko bol čas strávený s nami pre teba prínosom.

ĎAKUJEME!

DO STRETNUTIA

lenkamihalicova66@gmail.com

KONTAKT